

AR KOKMATERIĀLU REGULAS TIESISKO REGULĒJUMU SAISTĪTIE JAUTĀJUMI, PAR KURIEM BŪTU JĀIZSTRĀDĀ VADLĪNIJAS

IEVADS

Saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 995/2010, ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus¹ (ES Kokmateriālu regula, *EUTR*), Komisijai jāpieņem nelegislatīvi pasākumi, lai nodrošinātu regulas vienādu īstenošanu. Komisija ir pieņēmusi deleģēto regulu, ar ko nosaka sīki izstrādātas prasības un procedūru pārraudzības organizāciju atzīšanai un atzīšanas atsaukšanai², un īstenošanas regulu, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz likumības pārbaūžu sistēmu un dalībvalstu kompetento iestāžu veicamo pārraudzības organizāciju pārbaūžu biežumu un raksturu³.

Pēc konsultācijām ar ieinteresētajām personām, dalībvalstu ekspertiem un *FLEGT* komitejas locekļiem izkristalizējās kopējs viedoklis, ka ir vajadzīgs dažu ES Kokmateriālu regulas aspektu skaidrojums. Tika nolemts, ka jāizstrādā vadlīnijas, kurās būtu aplūkoti ar ES Kokmateriālu regulu un tās nelegislatīvajiem aktiem saistīti jautājumi. Vadlīnijas tika apspriestas un konkretizētas ar *FLEGT* komitejas atbalstu.

Vadlīnijām nebūs juridiski saistošas iedarbības; to vienīgais nolūks ir sniegt skaidrojumus par dažiem ES Kokmateriālu regulas un divu Komisijas nelegislatīvo aktu aspektiem. Ar tām nekādā veidā netiek aizstāti, papildināti vai grozīti Regulas (EU) Nr. 995/2010, Komisijas Regulas (ES) Nr. 363/2012 un Komisijas Regulas (ES) Nr. 607/2012 noteikumi, kas veido piemērojamo juridisko pamatu. Vadlīnijās aplūkoti jautājumi nebūtu jāuztver izolēti; vadlīnijas jāizmanto kopā ar tiesību aktiem, nevis kā atsevišķs atsauces dokuments.

Mēs esam pārliecināti, ka vadlīnijas būs noderīgs atsauces materiāls ikvienam, kam jāievēro *EUTR* prasības, jo tajās ir sniegti svarīgi skaidrojumi par leģislatīvā teksta daļām, kas ir grūti izprotamas. Dalībvalstu kompetentās iestādes un izpildiestādes varēs izmantot vadlīnijas arī kā metodisku līdzekli šā tiesību aktu kopuma īstenošanas un izpildes procesā.

Ar divu Komisijas nelegislatīvo aktu izstrādi saistītajā konsultāciju procesā un pēc daudzām divpusējām sanāksmēm ar ieinteresētajām personām tika izvirzīti vairāki jautājumi, kas būtu iekļaujami vadlīniju dokumentā. Kad būs uzkrāta plašāka ar *EUTR* piemērošanu saistīta pieredze, aplūkojamo jautājumu sarakstu vajadzības gadījumā varētu paplašināt un dokumentu attiecīgi papildināt.

¹ OV L 295, 12.11.2010., 23. lpp.

² OV L 115, 27.4.2012., 12. lpp.

³ OV L 177, 7.7.12., 16. lpp.

1. Jēdziena „laišana tirgū” definīcija

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

2. pants

Definīcijas

[...]

b) „laišana tirgū” ir jebkāda kokmateriālu un koka izstrādājumu piegāde iekšējā tirgū, kas notiek pirmo reizi, lai tos par samaksu vai bez maksas izplatītu vai izmantotu komerciālās darbībās. Tā ietver arī piegādi ar distanciālās saziņas līdzekļiem, kā tie definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 97/7/EK (1997. gada 20. maijs) par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem (3). Tādu koka izstrādājumu piegādāšana iekšējā tirgū, kuri iegūti no kokmateriāliem vai koka izstrādājumiem, kas jau ir laisti iekšējā tirgū, nav „laišana tirgū”.

[...]

Šajā definīcijā ir skaidri noteikts, ka „piegādei” jābūt:

- **iekšējā tirgū** — tāad kokmateriāliem fiziski jāatrodas ES, t. i., jābūt šeit iegūtiem vai importētiem un atmuitotiem laišanai brīvā apgrozībā, jo produkti neiegūst Eiropas Savienības preču statusu, iekams tie nav ievesti muitas savienības teritorijā. Preces, kam piemērota īpaša muitas procedūra (piemēram, pagaidu ievēšana, ievēšana pārstrādei, pārstrāde muitas kontrolē, muitas noliktavu, brīvo zonu režīms), kā arī tranzīta un reeksporta preces neuzskata par laistām tirgū;
- **pirmo reizi** — definīcija neaptver koka izstrādājumus, kas jau ir laisti ES tirgū, un izstrādājumus, kas iegūti no koka izstrādājumiem, kuri jau ir laisti tirgū. Turklāt ar produktiem, kas ir darīti pieejami pirmo reizi, saprot katru atsevišķo produktu, kas laists tirgū pēc ES Kokmateriālu regulas piemērošanas sākuma dienas (2013. gada 3. marta), nevis jaunu produktu vai produktu veidu laišanu tirgū. Turklāt neatkarīgi no tā, vai produkts ir ražots kā atsevišķa vienība vai sērija, jēdziens „laišana tirgū” attiecas uz katru atsevišķo produktu, nevis produktu veidu;

- **komerciālās darbībās** — regula neuzliek prasības nekomerciāliem patērētājiem.

Visiem iepriekš minētajiem nosacījumiem ir jāpastāv vienlaicīgi. Tāpēc uzskata, ka „laišana tirgū” notiek, ja tirgus dalībnieks pirmo reizi dara kokmateriālus vai koka izstrādājumus pieejamus ES tirgū, lai tos izplatītu vai izmantotu komerciālās darbībās.

Tāpēc regulas noteikumi, kas attiecas uz „tirgus dalībniekiem”, ir piemērojami:

- uzņēmumiem un fiziskām personām, kas iegūst kokmateriālus ES, lai pārstrādātu vai izplatītu komerciāliem un nekomerciāliem patērētājiem;
- uzņēmumiem un fiziskām personām, kas ieved kokmateriālus vai koka izstrādājumus ES, lai pārstrādātu vai izplatītu komerciāliem un nekomerciāliem patērētājiem; un
- uzņēmumiem un fiziskām personām, kas iegūst kokmateriālus ES vai ieved kokmateriālus vai koka izstrādājumus ES, lai izmantotu tikai savā uzņēmumā.

Saskaņā ar šo interpretāciju uzņēmumam, kas iegūst kokmateriālus ES vai ieved kokmateriālus vai koka izstrādājumus ES, lai izmantotu savā organizācijā, ir jāievieš likumības pārbaudes sistēma. Saskaņā ar šo interpretāciju netiek prasīts, lai kokmateriāli tiktu pārdoti vai fiziski nodoti konkrētai personai: regula attiecas uz kokmateriāliem, tiklīdz piegādātājs tos ir darījis pieejamus izplatīšanai vai izmantošanai ES⁴.

To aģentu statuss, kuri darbojas kā starpnieki, iepērkot izstrādājumus citiem, un nav vienkārši kravu aģenti, saskaņā ar regulu jānosaka, ņemot vērā katra gadījuma konkrētos faktus un piemērojamās līgumiskās vienošanās. "Aģents", kas iepērk un ieved kokmateriālus ES, lai izpildītu paredzamos pircēju pasūtījumus, ir pilntiesīgs tirgus dalībnieks atšķirībā no īsta aģenta, kas rīkojas tikai citas personas vārdā un pats nevienā posmā nepārņem faktiskās īpašumtiesības uz produktiem.

Attiecībā uz kokmateriāliem, kas iegūti ārpus ES:

- ja ES reģistrēts uzņēmums pērk kokmateriālus vai koka izstrādājumus trešā valstī un importē tos ES, šis ES reģistrētais uzņēmums kļūst par tirgus dalībnieku, kad kokmateriāli vai koka izstrādājumi tiek ievesti ES teritorijā;
- ja ES reģistrēts uzņēmums pērk kokmateriālus vai koka izstrādājumus trešā valstī, bet ES tos importē aģents, šis ES reģistrētais uzņēmums kļūst par tirgus dalībnieku, kad kokmateriāli vai koka izstrādājumi tiek ievesti ES teritorijā;
- ja ES reģistrēts uzņēmums pasūta kokmateriālus vai koka izstrādājumus trešā valstī no ārpus ES reģistrēta piegādātāja, kas tos importē ES, šis ES uzņēmums kļūst par tirgus dalībnieku, kad kokmateriāli tiek ievesti ES teritorijā (arī tad, ja īpašumtiesības netiek oficiāli nodotas, iekams kokmateriāli nav piegādāti ES reģistrētajam uzņēmumam);
- ja ārpus ES reģistrēts uzņēmums importē kokmateriālus vai koka izstrādājumus ES, iegūst atļauju to laišanai brīvā apgrozībā un tad meklē pircēju, šis ārpus ES reģistrētais uzņēmums kļūst par tirgus dalībnieku, kad kokmateriāli vai koka izstrādājumi tiek ievesti ES teritorijā (jo ārpus ES

⁴ Šī interpretācija galvenajos vilcienos saskan ar pieeju, kas izmantota Rokasgrāmatā par direktīvu īstenošanu, pamatojoties uz jauno pieeju un vispārējo pieeju (Zilajā rokasgrāmatā), kura bija pieejama http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/files/blue-guide/guidepublic_en.pdf. Taču ES Kokmateriālu regulā izmantotā definīcija atšķiras no vienotā tirgus direktīvās izmantotās definīcijas.

reģistrētais uzņēmums ir darījis koka izstrādājumus pieejamus ES tirgū);

- ja ārpus ES reģistrēts uzņēmums pārdod kokmateriālus vai koka izstrādājumus no trešās valsts tieši nekomerciāliem tiešajiem lietotājiem ES, šis ārpus ES reģistrētais uzņēmums kļūst par tirgus dalībnieku, kad kokmateriāli vai koka izstrādājumi tiek ievesti ES teritorijā.

Visiem tirgus dalībniekiem neatkarīgi no tā, vai tie ir reģistrēti ES vai ārpus ES, jāievēro aizliegums laist tirgū nelikumīgi iegūtus kokmateriālus un pienākums veikt likumības pārbaudes.

Scenāriji, kuros īsumā izklāstīts, kā jēdziena „laišana tirgū” interpretācija varētu darboties praksē, ir sniegti I pielikumā.

ES Kokmateriālu regulai nav atpakaļejoša spēka. Tas nozīmē, ka aizliegums neattieksies uz kokmateriāliem un koka izstrādājumiem, kas laisti tirgū līdz tās piemērošanas sākumam 2013. gada 3. martā. Taču kompetento iestāžu veikto pārbažu laikā tirgus dalībniekiem būs jāpierāda, ka tie ir izveidojuši likumības pārbažu sistēmas, kas darbojas no 2013. gada 3. marta. Tāpēc ir svarīgi, lai tirgus dalībnieki spētu identificēt pirms un pēc šīs dienas veiktās piegādes. Tirgotāju pienākums nodrošināt izsekojamību arī ir piemērojams no šīs dienas.

2. Maznozīmīga riska definīcija

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

6. pants

Likumības pārbažu sistēmas

[...]

c) izņemot gadījumus, kad b) apakšpunktā minētajos risku novērtējumos apzinātie riski ir maznozīmīgi – risku mazināšanas procedūras, kuras ir piemērotu un samērīgu pasākumu un procedūru kopums, ar ko efektīvi mazina šos riskus, un kuras var prasīt arī papildu informāciju vai dokumentus un/vai trešo personu veiktas pārbaudes.

Veicot likumības pārbaudes, tirgus dalībniekiem jāvāc informācija par kokmateriāliem un koka izstrādājumiem un to piegādātājiem, lai veiktu pilnu riska novērtējumu. Informāciju, kas jānovērtē saskaņā ar 6. pantu, var iedalīt divās daļās:

- 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts — konkrēta informācija, kas attiecas uz pašiem kokmateriāliem vai koka izstrādājumiem un ietver to aprakstu, ieguves valsti (un vajadzības gadījumā valsts reģionu un koncesiju), piegādātāju un tirgotāju un dokumentus, kas apliecina atbilstību spēkā esošiem tiesību aktiem;
- 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts — vispārīga informācija par konkrētu koku sugu nelikumīgas iegūšanas izplatību un nelikumīgas ieguves prakses izplatību ieguves vietā, kā arī par piegādes ķēdes sarežģītību, kas nodrošina kontekstu konkrētās informācijas par produktiem novērtēšanai.

Kamēr vispārīgā informācija nodrošina tirgus dalībniekiem kontekstu riska pakāpes novērtēšanai, konkrētā informācija par produktiem ir vajadzīga, lai noteiktu ar pašiem koka izstrādājumiem saistīto risku. Tas nozīmē, ka gadījumos, kad vispārīgā informācija norāda uz potenciāliem riskiem, īpaša uzmanība jāpievērš konkrētās informācijas par produktiem iegūšanai. Ja izstrādājumā ir izmantoti kokmateriāli no vairākiem avotiem, jāveic katra komponenta vai sugas riska novērtējums.

Riska pakāpi var novērtēt tikai katrā gadījumā atsevišķi, jo tā ir atkarīga no vairākiem faktoriem. Lai gan nav vienotas apstiprinātas riska novērtējuma sistēmas, parasti tirgus dalībniekiem jāatbild uz šādiem jautājumiem.

- **Kur kokmateriāli iegūti?**

Vai kokmateriālu izcelsmes valstī, valsts reģionā vai koncesijā ir izplatīta nelikumīga mežizstrāde? Vai konkrētā iesaistītā koku suga ir pakļauta īpašam nelikumīgas mežizstrādes riskam? Vai kokmateriālu importam un eksportam ir piemērotas ANO Drošības padomes vai Eiropas Savienības Padomes noteiktās sankcijas?

- **Vai pārvaldības līmenis nerada bažas?**

Neatbilstošs pārvaldības līmenis varētu mazināt dažu dokumentu, kas apliecina atbilstību spēkā esošiem tiesību aktiem, ticamību. Tāpēc būtu jāņem vērā korupcijas līmenis attiecīgajā valstī, uzņēmējdarbības riska indeksi vai citi pārvaldības rādītāji.

- **Vai piegādātājs dara pieejamus visus dokumentus, kas apliecina atbilstību spēkā esošiem tiesību aktiem, un vai šie dokumenti ir pārbaudāmi?**

Ja visi iespējamie dokumenti ir viegli pieejami, pastāv lielāka iespējamība, ka ir izveidota produkta piegādes ķēde. Būtu jāiegūst pamatota pārliecība, ka dokumenti ir īsti un ticami.

- **Vai ir informācija par kāda piegādes ķēdes uzņēmuma iesaistīšanos ar nelikumīgu mežizstrādi saistītās darbībās?**

Pastāv lielāks risks, ka kokmateriāli, kas pirkti no uzņēmuma, kurš bijis iesaistīts ar nelikumīgu mežizstrādi saistītās darbībās, ir iegūti nelikumīgi.

- **Vai piegādes ķēde ir sarežģīta?⁵**

Jo sarežģītāka ir piegādes ķēde, jo grūtāka var izrādīties izstrādājumos izmantoto kokmateriālu izcelsmes izsekošana līdz mežizstrādes avotam. Nespēja kādā piegādes ķēdes posmā noskaidrot vajadzīgo informāciju var palielināt varbūtību, ka piegādes ķēdē nokļūst nelikumīgi iegūti kokmateriāli.

Ja pēc konkrētās informācijas par produktiem un vispārīgās informācijas pilna novērtējuma nav saskatāms pamats bažām, uzskata, ka ar piegādi saistītais risks ir maznozīmīgs.

Riska novērtējuma kritēriju saraksts nav izsmeļošs — tirgus dalībnieki var nolemt pievienot papildu kritērijus, ja tie palīdz noteikt, ka izstrādājumos izmantotie kokmateriāli varētu būt iegūti nelikumīgi vai, gluži pretēji, apliecina ieguves likumību.

⁵ Skaidrojumu par piegādes ķēdes sarežģītību sk. 3. punktā.

3. Skaidrojums par piegādes ķēdes sarežģītību

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

6. pants

Likumības pārbaužu sistēmas

[...]

b) risku novērtējumi, kas tirgus dalībniekiem ļauj analizēt un izvērtēt risku, ka tirgū tiek laisti nelegāli iegūti kokmateriāli vai no šādiem kokmateriāliem izgatavoti koka izstrādājumi.

Šādās procedūrās tiek ņemta vērā a) apakšpunktā minētā informācija, kā arī attiecīgi riska novērtēšanas kritēriji, tostarp:

[...]

— koka un koka izstrādājumu piegādes ķēdes sarežģītība.

Regulas 6. pantā kā viens no riska novērtējuma kritērijiem ir skaidri minēta piegādes ķēdes sarežģītība, tāpēc likumības pārbaužu sistēmas riska novērtējuma un riska mazināšanas daļā tai ir būtiska nozīme.

Šā kritērija loģiskais pamatojums ir tāds, ka gadījumos, kad piegādes ķēde ir sarežģīta, kokmateriālu izsekošana līdz to ieguves vietai (ieguves valstij un vajadzības gadījumā valsts reģionam un ieguves koncesijai) var būt apgrūtinātāka. Nespēja kādā piegādes ķēdes punktā noskaidrot vajadzīgo informāciju var palielināt varbūtību, ka ķēdē nokļūst nelikumīgi iegūti kokmateriāli. Taču nevajadzētu uzskatīt, ka faktors, kas palielina risku, ir piegādes ķēdes garums. Svarīgāka nozīme ir spējai izsekot izstrādājumos izmantotos kokmateriālus līdz to ieguves vietai. Riska pakāpe palielinās, ja piegādes ķēdes sarežģītība apgrūtina ES Kokmateriālu regulas 6. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā prasītās informācijas iegūšanu. Nenoskaidrotu posmu pastāvēšana piegādes ķēdē var likt izdarīt secinājumu, ka risks nav maznozīmīgs.

Piegādes ķēdes sarežģītība pieaug līdz ar pārstrādātāju un starpnieku skaita pieaugumu ceļā no ieguves vietas līdz tirgus dalībniekam. Sarežģītība var palielināties arī tad, ja produktā ir izmantoti kokmateriāli no vairāku sugu kokiem vai dažādiem avotiem.

Lai novērtētu piegādes ķēdes sarežģītību, tirgus dalībnieki varētu izmantot šādus jautājumus, kas nav ne obligāti, ne izsmeļoši.

- ✓ Vai pirms konkrēta koka izstrādājuma laišanas ES tirgū piegādes ķēdē ir vairāki pārstrādātāji un posmi?
- ✓ Vai pirms laišanas ES tirgū kokmateriāli un koka izstrādājumi ir tirgoti vairāk nekā vienā valstī?
- ✓ Vai tirgū laižamajā produktā ir izmantoti vairāk nekā vienas koku sugas kokmateriāli?
- ✓ Vai tirgū laižamajā produktā izmantotie kokmateriāli nāk no dažādiem avotiem?

4. Skaidrojums prasībai par dokumentiem, kas apliecina kokmateriālu atbilstību spēkā esošiem tiesību aktiem

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

2. pants

[...]

f) „likumīgi iegūti” ir iegūti saskaņā ar tiesību aktiem, kas ir spēkā ieguves valstī;

g) „nelikumīgi iegūti” ir iegūti, pārkāpjot tiesību aktus, kas ir spēkā ieguves valstī;

h) „spēkā esošie tiesību akti” ir tiesību akti, kas ir spēkā kokmateriālu ieguves valstī un ar ko reglamentētas šādas jomas:

— tiesības iegūt kokmateriālus likumīgi publiskotās robežās,

— maksājumi par ieguves tiesībām un kokmateriāliem, tostarp nodevas, kas ir saistītas ar kokmateriālu ieguvī,

— kokmateriālu ieguve, tostarp tiesību akti vides un mežsaimniecības jomā, tostarp attiecībā uz mežu apsaimniekošanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, ja tie tieši saistīti ar kokmateriālu ieguvī,

— tādas trešo personu leģitīmas lietojuma tiesības un īpašumtiesības, kuras ietekmē kokmateriālu ieguve, un

— tirdzniecība un muita, ciktāl tas attiecas uz mežsaimniecības nozari.

6. pants

Likumības pārbaūžu sistēmas

1. [...]

a) pasākumi un procedūras, kas dod pieeju šādai informācijai par tirgus dalībnieka tirgū laistiem kokmateriāliem vai koka izstrādājumiem:

[...]

— dokumenti vai cita informācija, kas apliecina tādu kokmateriālu un koka izstrādājumu atbilstību spēkā esošiem tiesību aktiem.

Šā pienākuma loģiskais pamatojums ir tāds, ka, trūkstot starptautiski pieņemtai likumīgi iegūtu kokmateriālu definīcijai, nelikumīga mežizstrāde būtu jādefinē, pamatojoties uz tās valsts tiesību aktiem, kur kokmateriāli iegūti.

Saskaņā ar EUTR 6. panta 1. punkta a) apakšpunkta pēdējo ievilkumu pienākums veikt likumības pārbaudes nozīmē arī to, ka tirgus dalībniekiem jāiegūst dokumenti vai cita informācija, kas apliecina atbilstību kokmateriālu ieguves valstī spēkā esošiem tiesību aktiem. Uzreiz jāuzsver, ka dokumenti jāvāc, lai veiktu riska novērtējumu, un dokumentu vākšana nebūtu jāuzlūko kā atsevišķa prasība.

EUTR ir ievērota elastīga pieeja, uzskaitot vairākas jomas, ko reglamentē tiesību akti, un neminot konkrētus tiesību aktus, kas katrā valstī atšķiras un var tikt grozīti. Lai iegūtu dokumentus vai citu

informāciju, kas apliecina atbilstību kokmateriālu ieguves valstī spēkā esošiem tiesību aktiem, tirgus dalībniekiem pirmām kārtām jābūt informētiem par konkrētā ieguves valstī spēkā esošajiem tiesību aktiem. Šajā ziņā atbalstu var sniegt dalībvalstu kompetentās iestādes sadarbībā ar Eiropas Komisiju⁶. Var izmantot arī pārraudzības organizāciju pakalpojumus. Ja tirgus dalībnieki neizmanto pārraudzības organizāciju pakalpojumus, tie konkrētās kokmateriālu un koka izstrādājumu ieguves valstīs var lūgt palīdzību organizācijām, kas pārzina ar mežsaimniecības nozari saistītos jautājumus.

Pienākums iegūt dokumentus vai citu informāciju būtu jāinterpretē plaši, jo dažādās valstīs pastāv atšķirīgi regulatīvie režīmi, saskaņā ar kuriem ne vienmēr ir jāizdod īpaši dokumenti. Tāpēc būtu jāsaprot, ka šī prasība ietver oficiālus dokumentus, ko izdevušas kompetentas iestādes, dokumentus, kas apliecina līgumsaistības, dokumentus, kas atspoguļo uzņēmumu politiku, rīcības kodeksus, trešo personu pārbaudītu shēmu izsniegtus sertifikātus utt.

Tabulā ir sniegti daži konkrēti piemēri, kas ir tikai ilustratīvi un nav uzskatāmi par obligātiem vai izsmeļošiem.

1. Dokumenti par tiesībām iegūt kokmateriālus likumīgi publiskotās robežās.	Vispārpieejami dokumenti papīra vai elektroniskā formā, piemēram, dokumenti par īpašumtiesībām / zemes izmantošanas tiesībām vai līgumi, vai koncesijas līgumi.
2. Maksājumi par ieguves tiesībām un kokmateriāliem, tostarp nodevas, kas ir saistītas ar kokmateriālu ieguvī.	Vispārpieejami dokumenti papīra vai elektroniskā formā, piemēram, līgumi, bankas paziņojumi, PVN dokumenti, oficiālas kvītis utt.
3. Kokmateriālu ieguve, tostarp tiesību akti vides un mežsaimniecības jomā, tostarp attiecībā uz mežu apsaimniekošanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, ja tie tieši saistīti ar kokmateriālu ieguvī.	Oficiāli revīzijas ziņojumi, ekoloģiskās ekspertīzes atzinumi, apstiprināti ieguves plāni, ziņojumi par cirsmu izstrādes pabeigšanu, ISO sertifikāti, rīcības kodeksi, publiski pieejama informācija, kas apliecina stingru tiesību aktu uzraudzību un kokmateriālu izsekošanas un kontroles procedūras, oficiāli dokumenti, ko izdevušas kompetentas iestādes ieguves valstī, utt.
4. Tādas trešo personu leģitīmas lietojuma tiesības un īpašumtiesības, kuras ietekmē kokmateriālu ieguve.	Ietekmes uz vidi novērtējumi, vides pārvaldības plāni, vides audita ziņojumi, sociālās atbildības līgumi,

⁶ ES ir noslēgusi vairākus brīvprātīgus partnerattiecību nolīgumus (BPN) ar trešām valstīm, kuros ir detalizēti aprakstīti šajās valstīs spēkā esošie tiesību akti. Attiecīgos gadījumos kompetentās iestādes var tirgus dalībniekus informēt par spēkā esošajiem tiesību aktiem attiecībā uz produktiem, kas nav iekļauti konkrēta BPN pielikumā.

	īpaši ziņojumi par prasījumiem un konfliktiem saistībā ar īpašumtiesībām.
5. Tirdzniecība un muita, ciktāl tas attiecas uz mežsaimniecības nozari.	Vispārpieejami dokumenti papīra vai elektroniskā formā, piemēram, līgumi, bankas paziņojumi, tirdzniecības pavadzīmes, importa licences, eksporta licences, oficiālas kvītis par izvedmuitas nomaksu, eksporta aizliegumu saraksti, eksporta kvotu piešķirumi utt.

5.a) Skaidrojums par darbības jomā iekļautajiem produktiem — iesaiņojuma materiāli

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

2. pants

a) „kokmateriāli un koka izstrādājumi” ir pielikumā minētie kokmateriāli un koka izstrādājumi, izņemot koka izstrādājumus vai tādu izstrādājumu sastāvdaļas, kas ražotas no tādiem kokmateriāliem vai koka izstrādājumiem, kam kalpošanas laiks ir beidzies un ko citos apstākļos iznīcinātu kā atkritumus, kā noteikts 3. panta 1. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem.

ES Kokmateriālu regulas pielikums

[...]

4415 Koka lādes, kastes, redeļu kastes, mucas un līdzīga tara; kabeļu spoles no koka; koka paliktņi, kastu paliktņi un citas kravu plātnes; paliktņu apmales no koka

(Kas nav iesaiņojuma materiāli, ko lieto tikai kā iesaiņojuma materiālus, ar ko saturēt, aizsargāt vai pārnēsāt citus tirgū laistus ražojumus.)

[...]

— kombinētās nomenklatūras 47. un 48. nodaļā minētā pulpa un papīrs, ko neražo un nepārstrādā no bambusa (atkritumiem un atlikumiem)

[...]

Regulas pielikumā ir minēti „kokmateriāli un koka izstrādājumi, kas ir klasificēti Padomes Regulas (EEK) Nr. 2658/87 I pielikuma kombinētajā nomenklatūrā⁷ un uz ko attiecas šī regula”.

Pie izstrādājumiem, ko klasificē ar HS kodu 4819, pieder „kastes, kārbas, kastītes, somas un citāda tara no papīra, kartona, celulozes vates vai celulozes šķiedru auduma; mapes, vēstuļu saturētāji un tamlīdzīgi izstrādājumi no papīra vai kartona izmantošanai iestādēs, veikalos utt.”.

- **Ja kādu no minētajiem izstrādājumiem laiž tirgū kā patstāvīgu produktu**, nevis vienkārši izmanto kā cita produkta iesaiņojumu, uz to **attiecas regula, tāpēc ir jāveic likumības pārbaudes**.
- **Ja iesaiņojumu, kas klasificēts ar HS kodu 4415 vai 4819, izmanto kā materiālu, „ar ko saturēt, aizsargāt vai pārnēsāt” citu produktu, regula uz to neattiecas.**

Tas nozīmē, ka iepriekš minēto, iekavās norādīto ierobežojumu attiecībā uz *EUTR* pielikumā iekļauto HS kodu 4415 pēc analogijas attiecinā arī uz HS kodu 4819.

⁷ Kombinētās nomenklatūras pašreizējā versija ir pieejama <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?direct=yes&lang=en&where=EUROVOC:005751&whereihm=EUR OVOC:Combined%20Nomenclature>.

Šajās kategorijās papildus ir nošķirts iesaiņojums, par kuru uzskata, ka tas piešķir produktam tā „pamatīpašības”, un iesaiņojums, kam ir īpaša forma un kas pielāgots konkrētam produktam, bet nav tā neatņemama daļa. Šīs atšķirības ir precizētas Kombinētās nomenklatūras interpretācijas vispārīgajā 5. noteikumā⁸, un turpmāk ir minēti daži piemēri. Taču šīs papildu atšķirības varētu skart tikai nelielu daļu preču, uz kurām attiecas regula.

Tātad

regula attiecas uz:

- iesaiņojuma materiāliem, kas klasificēti ar HS kodu 4415 vai 4819 un laisti tirgū kā patstāvīgi produkti;
- iesaiņojumu, kas klasificēts ar HS kodu 4415 vai 4819 un piešķir produktam tā pamatīpašības, piemēram, dekoratīvām dāvanu kārbām;

regula neattiecas uz:

- iesaiņojuma materiāliem, kuros ir iesaiņotas preces un kurus lieto tikai kā materiālus, ar ko saturēt, aizsargāt vai pārnēsāt citus produktus (kas var būt un var nebūt izgatavoti no koka).

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:278:0011:0012:EN:PDF>

5.b) Skaidrojums par darbības jomā iekļautajiem produktiem — „atkritumi”*/ „reģenerēti” produkti

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

11. apsvērums

Paturot prātā to, ka būtu jāveicina otrreizējā pārstrādē iegūtu kokmateriālu un koka izstrādājumu izmantošana un ka šādu izstrādājumu iekļaušana šīs regulas darbības jomā radītu nesamērīgu slogu tirgus dalībniekiem, šīs regulas darbības jomā nedrīkstētu iekļaut otrreizējā pārstrādē iegūtus kokmateriālus un koka izstrādājumus, kam kalpošanas laiks ir beidzies un ko citos apstākļos iznīcinātu kā atkritumus.

2. pants

a) „kokmateriāli un koka izstrādājumi” ir pielikumā minētie kokmateriāli un koka izstrādājumi, izņemot koka izstrādājumus vai tādu izstrādājumu sastāvdaļas, kas ražotas no tādiem kokmateriāliem vai koka izstrādājumiem, kam kalpošanas laiks ir beidzies un ko citos apstākļos iznīcinātu kā atkritumus, kā noteikts 3. panta 1. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem⁹.

Direktīva 2008/98/EK, 3. panta 1. punkts

„atkritumi” ir jebkura viela vai priekšmets, no kā īpašnieks atbrīvojas, ir nodomājis atbrīvoties vai ir spiests atbrīvoties.

Šis atbrīvojums attiecas uz:

tāda veida koka izstrādājumiem, kas ir iekļauti pielikumā, bet ražoti no materiāliem, kuru kalpošanas laiks ir beidzies un kuri citos apstākļos būtu iznīcināti kā atkritumi (piemēram, kokmateriāliem, kas iegūti no nojauktām ēkām, vai izstrādājumiem, kas izgatavoti no koksnes atkritumiem).

Šis atbrīvojums **neattiecas** uz:

- blakusproduktiem, kas iegūti ražošanas procesā, kurš ietver materiālus, kuru kalpošanas laiks nav beidzies un kuri citos apstākļos nebūtu iznīcināti kā atkritumi.

Scenāriji

Vai regula attiecas uz šķeldu un zāģskaidām, kas ražotas kā kokzāģēšanas blakusprodukti?

Jā.

Taču uz šķeldu un citiem koka izstrādājumiem, kas ražoti no materiāliem, kuri jau bijuši laisti iekšējā tirgū, neattiecas regulas prasības par „laišanu tirgū” (EUTR 2. panta b) apakšpunkta pēdējais teikums).

⁹ OV L 312, 22.11.2008.,3. lpp.

Vai regula attiecas uz mēbelēm, kas izgatavotas no kokmateriāliem, kuri iegūti no nojauktām ēkām?

Nē, jo šajos ražojumos izmantoto materiālu kalpošanas laiks ir beidzies un tie citos apstākļos būtu iznīcināti kā atkritumi.

6. Trešo personu pārbaudītu sistēmu loma riska novērtējuma un riska mazināšanas procesā¹⁰

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

19. apsvērums

Lai konstatētu paraugpraksi mežsaimniecības nozarē, riska novērtēšanas procedūrā var izmantot sertifikāciju vai citus trešo personu pārbaudītus modeļus, pie kuriem pieder spēkā esošo tiesību aktu ievērošanas pārbaudes.

6. pants

Likumības pārbažu sistēmas

[...]

„[...] risku novērtējum[os] tiek ņemt[i] vērā [...] attiecīgi riska novērtēšanas kritēriji, tostarp: apliecinājums, ka ir ievēroti spēkā esošie tiesību akti, un tas var ietvert trešo personu veiktu sertifikāciju vai citus pārbaudītus modeļus, kas attiecas uz spēkā esošu tiesību aktu ievērošanu [...]”,

un attiecībā uz risku mazināšanu:

„[...]risku mazināšanas procedūras [...], kuras var prasīt arī papildu informāciju vai dokumentus un/vai trešo personu veiktas pārbaudes”.

Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 607/2012

4. pants

Riska novērtēšana un mazināšana

Riska novērtējuma un riska mazināšanas procedūrās var ņemt vērā trešo personu veiktu sertifikāciju vai citas pārbaudītas sistēmas, kā minēts Regulas (ES) Nr. 995/2010 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrās daļas pirmajā ievilkumā un 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā, ja tās atbilst šādiem kritērijiem:

ar to palīdzību ir izveidota publiski pieejama prasību sistēma, kuru var izmantot trešās personas un kura aptver vismaz visas attiecīgās piemērojamo tiesību aktu prasības;

saskaņā ar tām atbilstošās pārbaudes, tostarp apmeklējumus uz vietas, veic trešā persona ar regulāriem intervāliem, kas nav ilgāki par 12 mēnešiem, lai pārliecinātos, ka tiek ievēroti piemērojamie tiesību akti;

tās sevī ietver trešās personas pārbaudītus līdzekļus, lai izsekot kokmateriālus, kas iegūti saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem, un no šādiem kokmateriāliem izgatavotus koka izstrādājumus jebkurā piegādes ķēdes punktā, pirms šādus kokmateriālus vai koka izstrādājumus laiž tirgū;

tās ietver trešās personas verificētas pārbaudes, lai nodrošinātu, ka piegādes ķēdē neiekļūst nezināmas izcelsmes kokmateriāli vai koka izstrādājumi vai arī kokmateriāli vai koka izstrādājumi, kas nav iegūti atbilstīgi piemērojamiem tiesību aktiem.

A. Vispārīga informācija

Lai apmierinātu konkrētas pasūtītāju prasības attiecībā uz koka izstrādājumiem, bieži tiek izmantotas

¹⁰ Jāievēro, ka sertifikācijai nav piešķirts tāds pats statuss kā *FLEGT* licencēm un *CITES* atļaujām (sk. 10. punktu).

brīvprātīgas meža sertifikācijas un kokmateriālu likumības pārbaudes sistēmas. Parasti tās ietver standartu, kurā aprakstīta apsaimniekošanas prakse, kas jāīsteno meža apsaimniekošanas pamatvienībā, paredzot vispārīgus principus, kritērijus un rādītājus, standarta ievērošanas pārbaudēm un sertifikātu piešķiršanai noteiktās prasības un atsevišķu piegādes ķēžu sertifikāciju, lai nodrošinātu pārlicību, ka izstrādājums satur vienīgi sertificētos mežos iegūtus kokmateriālus vai noteiktu daļu šādu kokmateriālu.

Ja novērtējumu veic un sertifikātu piešķir organizācija, kas nav meža apsaimniekotājs, ražotājs vai tirgotājs un nav arī pasūtītājs, kurš pieprasa sertifikāciju, to sauc par trešo personu veiktu sertifikāciju. Sertifikācijas sistēmās parasti ir izvirzīta prasība, lai šīs trešo personu organizācijas spētu apliecināt novērtējumu veikšanai vajadzīgo kvalifikāciju, veicot akreditācijas procesu, kurā noteikti standarti attiecībā uz revidentiem vajadzīgajām iemaņām un sistēmām, kuras sertifikācijas organizācijām jāizmanto. Starptautiskā Standartizācijas organizācija (*ISO*) ir publicējusi standartus, kas nosaka prasības tiklab standartizācijas iestādēm, kā novērtēšanas metodēm. Ar īpašumtiesībām aizsargātas kokmateriālu likumības pārbaudes sistēmas, ko bieži nodrošina organizācijas, kas piedāvā akreditētus sertifikācijas pakalpojumus, parasti atsevišķi nav jāakreditē.

Meža apsaimniekošanas sertifikācijas standartos parasti ir noteikta prasība nodrošināt atbilstību tiesību aktiem, kas reglamentē meža apsaimniekošanas pamatvienības apsaimniekošanu. Sistēmu pārvaldības standartos, piemēram, vides pārvaldības vai kvalitātes pārvaldības standartos, šī prasība parasti nav iekļauta vai tās izpildi novērtējumā var stingri nepārbaudīt.

B. Vadlīnijas

Apsverot iespēju izmantot sertifikācijas sistēmu vai likumības pārbaudi, lai iegūtu pārlicību, ka izstrādājumos izmantotie kokmateriāli ir iegūti likumīgi, tirgus dalībniekam jāpārlicinās, vai sistēmā ir iekļauts standarts, kas aptver visus piemērojamos tiesību aktus. Tas nozīmē, ka tirgus dalībniekam jābūt dažām zināšanām par sistēmu, ko tas izmanto, un jāzina, kā to piemēro valstī, kur kokmateriāli iegūti. Sertificētiem produktiem parasti ir etiķete, uz kuras norādīts tās sertifikācijas organizācijas nosaukums, kas noteikusi sertifikāta piešķiršanas kritērijus un revīzijas procesa prasības. Šīs organizācijas parasti spēj sniegt informāciju par sertifikācijas tvērumu un to, kā tā veikta kokmateriālu ieguves valstī, tostarp arī, piemēram, ziņas par revīzijas apmeklējumu uz vietas veidu un biežumu.

Tirgus dalībniekam jāpārlicinās, ka trešās personas organizācija, kas izsniegusi sertifikātu, ir pietiekami kvalificēta un sertifikācijas sistēmā un attiecīgajā akreditācijas iestādē tai ir laba reputācija. Informāciju par to, kā sistēmas tiek regulētas, parasti var iegūt sertifikācijas sistēmā.

Saskaņā ar dažu sistēmu noteikumiem sertifikātu var piešķirt, kad izstrādājumos izmantoto kokmateriālu konkrēta, procentos izteikta daļa pilnīgi atbilst sertifikācijas standartam. Šo daļu parasti norāda uz etiķetes. Šādos gadījumos ir svarīgi, lai tirgus dalībnieks noskaidrotu, vai ir veiktas nesertificētās kokmateriālu daļas pārbaudes un vai šīs pārbaudes nodrošina pietiekamus pierādījumus par atbilstību spēkā esošajiem tiesību aktiem.

Lai pierādītu, ka piegādes ķēdē nenonāk nezināmi vai neatļauti kokmateriāli, var izmantot piegādes ķēžu sertifikāciju. Tās pamatā parasti ir pasākumi, lai nodrošinātu, ka „kritiskajos kontrolpunktos” tiek pieļauta tikai atļautu kokmateriālu nonākšana piegādes ķēdē un produkts ir izsekojams līdz tā iepriekšējam glabātājam (kam arī jābūt piegādes ķēdes sertifikāta turētājam), nevis līdz mežam, kur kokmateriāli iegūti. Izstrādājums ar piegādes ķēdes sertifikātu var saturēt jauktus, no dažādiem avotiem iegūtus sertificētus un citus atļautus materiālus. Ja tirgus dalībnieks likumības pierādīšanai izmanto piegādes ķēžu sertifikāciju, tam būtu jānodrošina, ka atļautie materiāli atbilst spēkā esošajiem tiesību aktiem un kontroles pasākumi ir pietiekami, lai nepieļautu citu materiālu klātbūtni.

Jāievēro, ka organizācija var būt piegādes ķēdes sertifikāta turētāja tik ilgi, kamēr tajā ir sistēmas sertificētu un citu atļautu materiālu pieļaujamās procentos izteiktās daļas un neatļautu materiālu nodalīšanai, bet konkrētā brīdī tā var neražot nevienu sertificētu produktu. Tāpēc tirgus dalībniekiem, kas pārliecības iegūšanai izmanto sertifikāciju un pērk produktus no piegādātāja, kas ir piegādes ķēdes sertifikāta turētājs, jāpārlicinās, vai konkrētajam produktam, ko tie iegādājas, faktiski ir vajadzīgais sertifikāts.

Trešo personu pārbaudītu sistēmu ticamības novērtēšanas procesā tirgus dalībnieki var izmantot šādus jautājumus, kas nav izsmeljoši.

- ✓ Vai ir izpildītas visas Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 607/2012 4. panta prasības?
- ✓ Vai trešo personu veiktā sertifikācija vai citas pārbaudītas sistēmas atbilst starptautiskiem vai Eiropas standartiem (piemēram, attiecīgajiem *ISO* norādījumiem, *ISEAL* kodeksiem)?
- ✓ Vai ir pieejami pamatoti ziņojumi par trešo personu pārbaudīto sistēmu iespējamām trūkumiem vai problēmām konkrētajās valstīs, no kurām tiek importēti kokmateriāli vai koka izstrādājumi?
- ✓ Vai trešās personas, kas veic Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 607/2012 4. panta b), c) un d) apakšpunktā minētās pārbaudes un verificēšanu, ir neatkarīgas akreditētas organizācijas?

7. Likumības pārbaūžu sistēmu regulāra izvērtēšana

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

4. pants

Tirgus dalībnieku pienākumi

[...]

3. Katrs tirgus dalībnieks uztur un regulāri izvērtē likumības pārbaūžu sistēmu, ko tas izmanto, ja vien tirgus dalībnieks neizmanto likumības pārbaūžu sistēmu, ko ir izveidojusi kāda no 8. pantā minētajām pārraudzības organizācijām.

[...]

Likumības pārbaūžu sistēmu var raksturot kā dokumentētu, testētu, „soli pa solim” metodi, ieskaitot kontroles pasākumus, kuras mērķis ir uzņēmējdarbības procesā konsekventi sasniegt vēlamu rezultātu. Ir svarīgi, lai tirgus dalībnieks, kas izmanto pats savu likumības pārbaūžu sistēmu, to regulāros starplaikos izvērtētu, lai nodrošinātu, ka atbildīgās personas ievēro procedūras, kas uz tām attiecas, un tiek sasniegts vēlamais rezultāts. Saskaņā ar paraugprakses ieteikumiem izvērtējums būtu jāveic reizi gadā.

Izvērtējumu var veikt organizācijas pārstāvis (kas ideālā gadījumā ir neatkarīgs no darbiniekiem, kuri īsteno procedūras) vai ārēja struktūra. Izvērtējumā būtu jāapzina sistēmas vājās vietas un nepilnības, un organizācijas vadībai būtu jānosaka trūkumu novēršanas termiņi.

Izvērtējot kokmateriālu likumības pārbaūžu sistēmu, būtu jāpārbauda, piemēram, vai pastāv dokumentētas procedūras pamatinformācijas vākšanai un reģistrēšanai par tirgū laižama koka izstrādājuma piegādēm, riska novērtēšanai attiecībā uz iespēju, ka kāds no šā izstrādājuma komponentiem satur nelikumīgi iegūtus kokmateriālus, un dažādu riska pakāpju gadījumā veicamo pasākumu aprakstīšanai. Veicot izvērtējumu, turklāt būtu jāpārbauda, vai personas, kas ir atbildīgas par katra procedūru posma veikšanu, izprot un pilda savus uzdevumus un vai ir ieviesti pietiekami kontroles pasākumi, lai nodrošinātu, ka procedūras ir efektīvas praksē (t. i., to laikā tiek identificētas un gala rezultātā novērstas riskantas kokmateriālu piegādes).

8. Kompozītmateriālu izstrādājumi

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

6. panta 1. punkts

a) pasākumi un procedūras, kas dod pieeju šādai informācijai par tirgus dalībnieka tirgū laistiem kokmateriāliem vai koka izstrādājumiem:

— *koku sugas apraksts, arī izstrādājuma tirdzniecības nosaukums un tips, kā arī ikdienā lietots koka sugas nosaukums un, vajadzības gadījumā pilns zinātniskais nosaukums,*

— *ieguves valsts un, vajadzības gadījumā*

attiecīgās valsts reģions, kur kokmateriāli iegūti; un

ieguves koncesija.

[...]

Lai izpildītu pienākumu dot „pieeju šādai informācijai” kompozītmateriālu izstrādājumu vai tādu izstrādājumu gadījumā, kuros ir kāds koksnes kompozītmateriālu komponents, tirgus dalībniekam jāiegūst informācija par visiem jauktajiem nepārstrādātajiem materiāliem, tostarp sugām, vietu, kur katrs komponents iegūts, un komponentu izcelsmes likumību.

Bieži ir sarežģīti precīzi noskaidrot visu no kompozītmateriāliem veidoto koka izstrādājumu komponentu izcelsmi. Jo īpaši tas attiecas uz reģenerētiem produktiem, piemēram, papīru, kokšķiedru plātnēm un kokskaidu plātnēm, kuru gadījumā arī sugu identificēšana var būt sarežģīta. Ja izstrādājuma ražošanai izmantojamo koku sugas mainās, tirgus dalībniekam jāiesniedz visu to koku sugu saraksts, kas varētu būt izmantotas koka izstrādājuma ražošanā. Sugas jāuzskaita saskaņā ar starptautiski atzītu kokmateriālu nomenklatūru (piemēram, DIN EN 13556 „Eiropā izmantojamo kokmateriālu nomenklatūra”, *Nomenclature Générale des Bois Tropicaux, ATIBT (1979)*)

Gadījumos, kad ir iespējams konstatēt, ka kompozītmateriālu izstrādājuma komponents pirms tā iekļaušanas izstrādājumā jau ir bijis laists tirgū vai ir izgatavots no materiāliem, kuru kalpošanas laiks ir beidzies un kuri citos apstākļos būtu iznīcināti kā atkritumi (sk. 5.b) punktu), šā komponenta riska novērtējums nav jāveic. Piemēram, ja tirgus dalībnieks ražo un pārdod izstrādājumu, kura sastāvā ir jaukta šķelda, no kuras daļa ir iegūta no koka izstrādājumiem, kas jau ir laisti ES tirgū, bet daļa no nepārstrādātiem kokmateriāliem, ko tirgus dalībnieks ir importējis ES, riska novērtējums jāveic tikai attiecībā uz importēto šķeldas daļu.

Tirgus dalībnieku piegāžu piemēri/apraksti ir sniegti II pielikumā.

9. „Mežsaimniecības nozare”

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

2. pants

[...]

h) „spēkā esošie tiesību akti” ir tiesību akti, kas ir spēkā kokmateriālu ieguves valstī un ar ko reglamentētas šādas jomas: [...]

— tirdzniecība un muiža, ciktāl tas attiecas uz mežsaimniecības nozari.

Šī prasība attiecas vienīgi uz atbilstību kokmateriālu ieguves valstu normatīvajiem aktiem, kas reglamentē kokmateriālu un koka izstrādājumu eksportu. Prasība attiecas uz eksportu no ieguves valsts, nevis no eksporta valsts uz ES. Piemēram, ja kokmateriālus eksportē no valsts X uz valsti Y un tālāk uz Eiropas Savienību, prasība attiecas uz eksportu no X, nevis no Y uz ES.

Spēkā esošie tiesību akti attiecas uz šādiem jautājumiem, bet var ar tiem neaprobežoties:

- aizliegumi, kvotas un citi koka izstrādājumu eksporta ierobežojumi, piemēram, aizliegumi eksportēt neapstrādātus apaļos vai zāģētos kokmateriālus,
- prasība uzrādīt kokmateriālu un koka izstrādājumu eksporta licences,
- oficiāla atļauja, ko var pieprasīt struktūras, kuras eksportē kokmateriālus un koka izstrādājumus,
- koka izstrādājumu eksporta nodokļu un nodevu nomaksa.

10. CITES un FLEGT licencētu kokmateriālu statuss

Attiecīgie tiesību akti

ES Kokmateriālu regula

3. pants

Tādu kokmateriālu un koka izstrādājumu statuss, uz kuriem attiecas FLEGT un CITES

Regulas (EK) Nr. 2173/2005 II un III pielikumā uzskaitītajos koka izstrādājumos izmantotie kokmateriāli, kuru izcelsme ir Regulas (EK) Nr. 2173/2005 I pielikumā uzskaitītajās partnervalstīs un kuri atbilst minētajai regulai un tās īstenošanas noteikumiem, šīs regulas piemērošanas nolūkā uzskatāmi par likumīgi iegūtiem.

Kokmateriālus no Regulas (EK) Nr. 338/97 A, B un C pielikumā uzskaitītajām koku sugām, kuri atbilst minētajai regulai un tās īstenošanas noteikumiem, šīs regulas piemērošanas nolūkā uzskata par likumīgi iegūtiem.

[...]

Saskaņā ar regulu kokmateriālus un koka izstrādājumus, par kuriem ir izsniegtas *FLEGT* licences vai *CITES* sertifikāti, uzskata par pilnīgi atbilstošiem regulas prasībām. Tas nozīmē, ka:

- a) tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū produktus, uz kuriem attiecas šie dokumenti, nav jāveic produktu likumības pārbaudes, vienīgi jāspēj apliecināt, ka uz produktiem attiecas atbilstoši derīgi dokumenti;
- b) kompetentās iestādes uzskata šos kokmateriālus par likumīgi iegūtiem un tādiem, kas nerada risku, ka varētu tikt pārkāpti regulas noteikumi par aizliegumu laist tirgū nelikumīgi iegūtus kokmateriālus.

Tas ir tāpēc, ka likumības kontroles pasākumi — un tādējādi likumības pārbaudes — tiek veikti eksportētājā valstī saskaņā ar brīvprātīgajiem partnerattiecību nolīgumiem starp šīm valstīm un Eiropas Savienību, līdz ar to tirgus dalībnieki var uzskatīt, ka šādi pārbaudīti kokmateriāli nerada risku.

I pielikums

Kā jēdziena „laišana tirgū” interpretācija varētu darboties praksē?

Turpmākajos scenārijos īsumā aprakstītas situācijas, kādās uzņēmums / fiziska persona saskaņā ar ES Kokmateriālu regulu būtu uzskatāms par tirgus dalībnieku.

1. scenārijs

Ražotājs C pērk papīru trešā valstī ārpus ES un importē ES (jebkurā valstī), kur tas papīru izmanto burtnīcu ražošanā. Ražotājs pārdod burtnīcas mazumtirgotājam D jebkurā ES dalībvalstī. Burtnīcas ir produkts, uz kuru attiecas ES Kokmateriālu regulas pielikums:

- ražotājs C kļūst par tirgus dalībnieku, kad tas importē papīru izmantošanai savā uzņēmumā.

2. scenārijs

Mazumtirgotājs G pērk kases aparātu lentes trešā valstī ārpus ES un importē ES, kur tās izmanto savos veikalos:

- mazumtirgotājs G kļūst par tirgus dalībnieku, kad tas importē kases aparātu lentes ES izmantošanai savā uzņēmumā.

3. scenārijs

ES reģistrēts ražotājs C importē krītotu kraftpapīru tieši no trešās valsts ražotāja un izmanto, lai iesaiņotu produktus, ko vēlāk pārdod ES tirgū:

- ražotājs C kļūst par tirgus dalībnieku, kad tas importē kraftpapīru ES izmantošanai savā uzņēmumā. (Jāievēro, ka šajā gadījumā nav svarīgi, ka kraftpapīru izmanto tikai kā iesaiņojumu, jo tas tiek importēts kā patstāvīgs produkts.)

[4., 5. un 6. scenārijā ir aplūkoti gadījumi, kad ES uzņēmumi pērk kokmateriālus un koka izstrādājumus no trešo valstu uzņēmumiem nedaudz atšķirīgos apstākļos, kas izskaidroti katra scenārija beigās.]

4. scenārijs

ES reģistrēts koku tirgotājs H tiešsaistē pērk kokskaidu plātnes no piegādātāja, kas reģistrēts ārpus ES. Saskaņā ar līgumu īpašumtiesības uzreiz tiek nodotas koku tirgotājam H, lai gan kokskaidu plātnes vēl atrodas ārpus ES. Kokskaidu plātnes uz ES valsti transportē un atmuito kravu aģents J, kas tās nogādā koku tirgotājam H. Tad koku tirgotājs H pārdod kokskaidu plātnes būvniekam K:

- koku tirgotājs H kļūst par tirgus dalībnieku, kad tā aģents J importē kokskaidu plātnes ES izplatīšanai vai izmantošanai H uzņēmumā. Kravu aģents J rīkojas tikai kā aģents, kas transportē preces koku tirgotāja H vārdā.

[Šajā scenārijā īpašumtiesības pāriet no trešās valsts uzņēmuma ES uzņēmumam, pirms produkts ir fiziski ievests ES.]

5. scenārijs

ES reģistrēts koku tirgotājs H tiešsaistē pērk kokskaidu plātnes no piegādātāja L, kas reģistrēts ārpus ES. Saskaņā ar līgumu īpašumtiesības tiek nodotas tikai pēc kokskaidu plātņu nogādāšanas koku tirgotāja H noliktavā Apvienotajā Karalistē. Kokskaidu plātnes piegādātāja L vārdā ES valstī importē kravu aģents J, kas tās nogādā koku tirgotāja H noliktavā:

- koku tirgotājs H kļūst par tirgus dalībnieku, kad piegādātāja kravu aģents J importē kokskaidu plātnes ES izplatīšanai vai izmantošanai H uzņēmumā.

[Šajā scenārijā īpašumtiesības pāriet no trešās valsts uzņēmuma ES uzņēmumam tikai pēc tam, kad produkts ir fiziski ievests ES.]

6. scenārijs

Ārpus ES reģistrēts piegādātājs L vispirms importē kokmateriālu vai koka izstrādājumu kravu ES un tad cenšas atrast pircēju. Koku tirgotājs H nopērk kokmateriālu vai koka izstrādājumu kravu no L, kad krava ir fiziski ievesta ES un piegādātājs L to ir atmuitojis laišanai brīvā apgrozībā, un izmanto savā uzņēmumā:

- piegādātājs L kļūst par tirgus dalībnieku, kad tas importē produktus ES izplatīšanai ar sava uzņēmuma starpniecību. Koku tirgotājs H ir tirgotājs.

[Šajā scenārijā īpašumtiesības pāriet no trešās valsts uzņēmuma ES uzņēmumam tikai pēc tam, kad produkts ir fiziski ievests ES, un līdz šim brīdim līgumattiecības nepastāv.]

7. scenārijs

ES reģistrēts mazumtirgotājs M importē koka izstrādājumus ES un savā veikalā tieši pārdod nekomerciāliem patērētājiem:

- mazumtirgotājs M kļūst par tirgus dalībnieku, kad tas importē koka izstrādājumus ES izplatīšanai ar sava uzņēmuma starpniecību.

8. scenārijs

Energouzņēmums E pērk šķeldu tieši no trešās valsts ārpus ES un importē ES, kur tas šķeldu izmanto, lai ražotu enerģiju, ko vēlāk pārdod ES dalībvalsts energosistēmai. Lai gan ES Kokmateriālu regulas piemērošanas joma attiecas uz šķeldu, tā neattiecas uz galaproduktu, t. i., enerģiju, ko uzņēmums pārdod:

- energouzņēmums E kļūst par tirgus dalībnieku, kad tas importē šķeldu ES izmantošanai savā uzņēmumā.

9. scenārijs

Koku tirgotājs F pērk šķeldu tieši no trešās valsts ārpus ES un importē ES, kur tas šķeldu pārdod energouzņēmumam E. Energozņēmums E šķeldu izmanto, lai ES ražotu enerģiju, ko vēlāk pārdod ES dalībvalsts energosistēmai:

- koku tirgotājs F kļūst par tirgus dalībnieku, kad tas importē šķeldu ES izplatīšanai ar sava uzņēmuma starpniecību.

[10. un 10.a) scenārijā izcelts fakts, ka regulas piemērošanas joma neattiecas uz stāvošiem kokiem. Atkarībā no līgumiskās vienošanās noteikumiem „tirgus dalībnieks” var būt meža īpašnieks vai uzņēmums, kam ir tiesības iegūt kokmateriālus izplatīšanai vai izmantošanai savā uzņēmumā]

10. scenārijs

Meža īpašnieks Z savā īpašumā cērt kokus un pārdod kokmateriālus pasūtītājiem vai pārstrādā savā kokzāģētavā:

- meža īpašnieks Z kļūst par tirgus dalībnieku, kad tas iegūst kokmateriālus izplatīšanai vai izmantošanai savā uzņēmumā.

10.a) scenārijs

Meža īpašnieks Z pārdod uzņēmumam A tiesības iegūt stāvošus kokus, kas atrodas Z nekustamajā īpašumā, izplatīšanai vai izmantošanai uzņēmumā A:

- uzņēmums A kļūst par tirgus dalībnieku, kad tas iegūst kokmateriālus izplatīšanai vai izmantošanai savā uzņēmumā.

II pielikums

Piemēri par informāciju attiecībā uz kompozītmateriālu izstrādājumiem

Izstrādājuma veids	Saliekamas virtuves iekārtas					Vai laišana tirgū ir iespējama?
Laikposms	2011. g. aprīlis–2012. g. decembris					
Apjoms	3200 vienību					
Komponents	Apraksts	Suga	Ieguves valsts/reģions	Ieguves koncesija	Likumības pierādījumi	
Serde	Vidēja blīvuma kokšķiedru plātne	Jaukti skujkoki: galvenokārt Skotijas priežu (<i>Pinus sylvestica</i>), parastā egļu (<i>Picea abies</i>)	Vairāk nekā viena ES dalībvalsts	Daudzas	Iepriekš laists tirgū — pierādījumi nav vajadzīgi	Nav attiecināms
			Trešā jaunietekmes valsts boreālā klimata reģionā	Daudzas	Ar īpašumtiesībām aizsargātas revīzijas un izsekojamība	Jā (pamatotas pārliecības gadījumā)
Virsmas	Papīra pārklājums ar koksnes raksta faksimilattēlu, importēts no trešās valsts	Nezināma	Nezināmi	Nezināma	Nav	Nē

Izstrādājuma veids	Saliekamas biroja mēbeles					Vai laišana tirgū ir iespējama?
Laikposms	2011. g. janvāris–2011. g. jūnijs					
Apjoms	1500 vienību					
Komponents	Apraksts	Suga	Ieguves valsts/reģions	Ieguves koncesija	Likumības pierādījumi	
Serde	Kokskaidu plātne	Sitkas egle	ES dalībvalsts	Daudzas	Iepriekš laists tirgū — pierādījumi nav vajadzīgi	Nav attiecināms
Priekšpuse un mugurpuse	0,5 mm finieris	Eiropas dižskābardis (Fagus sylvatica)	ES dalībvalsts	Privātīpašnieku meži	Iepriekš laists tirgū — pierādījumi nav vajadzīgi	Nav attiecināms

Izstrādājuma veids	Šķelda					Vai laišana tirgū ir iespējama?
Laikposms	2012. g. janvāris–2012. g. decembris					
Apjoms	10 000 tonnu					
Komponents	Apraksts	Suga	leguves valsts/reģions	leguves koncesija	Likumības pierādījumi	
	No mežu īpašniekiem pirktu stāvošu	Egles, priedes un bērza sajaukums	ES dalībvalsts	Daudzu privātīpašnieku meži	Uzrādīti īpašnieku	Nav attiecināms

	koku zāgmateriāliem /atgriezumiem				reģenerācijas plāni	
	No ceļmalā pirktu baļķu zāgmateriāliem /atgriezumiem	Egles, priedes un bērza sajaukums	ES dalībvalsts	Daudzu privātīpašnieku meži	Iepriekš laists tirgū — pierādījumi nav vajadzīgi	Nav attiecināms

Izstrādājuma veids	Rakstāmpapīrs (90 g/m ²) no Indonēzijas					Vai laišana tirgū ir iespējama?
Laikposms:	2012. g. aprīlis–2013. g. marts					
Apjoms	1200 tonnu					
Komponents	Apraksts	Suga	Ieguves valsts/reģions	Ieguves koncesija	Likumības pierādījumi	
	Īsšķiedras celuloze	Acacia mangium	Trešā jaunattīstības valsts tropu klimata reģionā, konkretizēta province	Rūpnieciskās meža plantācijas koncesija XXX	Likumības sertifikāts	Jā (pamatotas pārlicības gadījumā)
	Īsšķiedras celuloze	Jaukti tropu lapkoki	Trešā jaunattīstības valsts tropu klimata reģionā, konkretizēta province	Dabīga sekundārā meža izciršana papīrmalkas koku un eļļas palmu plantāciju ierīkošanai	Nav sniegti	Nē
	Garšķiedras celuloze	Pinus radiata	Trešā valsts mērenā klimata reģionā	Meža plantācijas	Piegādes ķēdes sertifikāts	Jā (pamatotas pārlicības gadījumā)

Izstrādājuma veids	12 mm saplāksnis					Vai laišana tirgū ir iespējama?
Laikposms	2012. g. aprīlis–2013. g. marts					
Apjoms	8500 m ³					
Komponents	Apraksts	Suga	Ieguves valsts/reģions	Ieguves koncesija	Likumības pierādījumi	
Priekšpuse un mugurpuse	Finieris	Bitangor (Callophyllum sp.)	Trešā jaunattīstības valsts tropu klimata reģionā, konkretizēta province	YYY koncesija	Valdības izsniegts aģenta eksporta sertifikāts	Jā (pamatotas pārlicības gadījumā)
Serde	Finieris	Papele (Populus sp.)	Trešā jaunietekmes valsts mērenā klimata reģionā	Zemnieku mežsaimniecī bas, nekonkretizēta s	Nav sniegti	Nē

Izstrādājuma veids	Krītots kartons no Ķīnas					Vai laišana tirgū ir iespējama?
Laikposms						
Apjoms	500 tonnu					
Komponents	Apraksts	Suga	leguves valsts/reģion	leguves koncesija	Likumības pierādījumi	
	Balināta garšķiedras krafted celuloze (skujkoku celuloze)	Rietumu hemlokegle (<i>Tsuga heterophylla</i>), Duglasa egle (<i>Pseudotsuga menziesii</i>) milzu tūja (<i>Thuja plicata</i>), Kanādas egle (<i>Picea glauca</i>), Klinškalnu priede (<i>Pinus contorta</i>)	Trešā valsts boreālā klimata reģionā	Rūpnieciskas mežsaimniecības koncesija	Saskaņā ar sertifikācijas vadlīnijām klasificēts kā neapšaubāmas izcelsmes materiāls	Jā (pamatotas pārlicības gadījumā)
	Balināta īsšķiedras krafted celuloze (lapkoku celuloze)	Papele (<i>Populus spp.</i>)	Trešā valsts boreālā klimata reģionā	Rūpnieciskas mežsaimniecības koncesija	Saskaņā ar sertifikācijas vadlīnijām klasificēts kā neapšaubāmas izcelsmes materiāls	Jā (pamatotas pārlicības gadījumā)
	Mehāniskā celuloze	Papele (<i>Populus tremuloides</i> , <i>Populus balsamifera</i>), Kanādas egle (<i>Picea glauca</i>), Banksa priede (<i>Pinus banksiana</i>)	Trešā valsts boreālā klimata reģionā	Daudzu privātpašnieku meži	Neapšaubāmas izcelsmes materiāls Likumības sertifikāts	Jā (pamatotas pārlicības gadījumā)

³ OV L 177, 7.7.2012., 16.–18. lpp.